

**DPI Tarafından 16-23 Nisan 2016
Tarihleri Arasında 'Havana Görüşmeleri
ve Ötesi' Başlığı Altında Kolombiya'nın
Bogota ve San Juan de Pasto Şehirlerini
Kapsayacak Şekilde Düzenlenen
Karşılaştırmalı Çalışma Ziyareti
Özet Raporu**

Demokratik Gelişim Enstitüsü (Democratic Progress Institute - DPI)

11 Guilford Street

Londra WC1N 1DH

Birleşik Krallık

tarafından yayınlanmıştır.

www.democraticprogress.org

info@democraticprogress.org

+44 (0)203 206 9939

İngilizce baskı : 2016

Türkçe baskı : 2016

ISBN:978-1-911205-10-4

© DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü, 2016

Bu yayının telif hakları saklıdır. Eğitim amacıyla, telif ödenmeksizin ya da önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir. Ancak çoğaltılarak satılamaz. Her tür kopyalama için, yayıncılardan yazılı izin alınması ve gereken ücretin ödenmesi gerekliliktir.

Önemli Not: Bu rapor yuvarlak masa toplantılarında yapılan konuşmaların özet halini içermektedir. Rapordaki konuşma metinleri yapılan konuşmalarla birebir bir benzerlik içermediği gibi konuşmaların tam çözümü de değildir.

DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler’de kayıtlı bir vakıftır. Vakıf Kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108.

İçindekiler

Önsöz.....	6
Arka Plan: Birbirlerinden Ayrılmış Kesimleri Kriz Dönemlerinde Bir Araya Getirmek	9
Temalar	14
Konuşmacılar	16
Kolombiya Tecrübesinden Çıkarılan Dersler.....	18
Diyalog ve Kalkınma İçin Tartışma Zeminini Genişletmek.....	35
Ek 1: Katılımcılar	40
Ek 2: Konuşmacılar	42
Ek 3: DPI Bilgi Notu: Kolombiya'da Barış.....	44
Ek 4: DPI Bilgi Notu: Kolombiya'da Hükümet ile Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) Arasında Yürütülen Barış Görüşmeleri	44

Katılımcılar

Karşılaştırmalı çalışma ziyaretine aralarında milletvekilleri, akıl insanlar heyeti üyeleri, tanınmış gazeteciler ve televizyon programcılar, sinema dünyasının önemli aktörleri, insan hakları avukatları, sivil toplum ve düşünce kuruluşlarının önde gelen isimleri, saygın akademisyenler, Cumhurbaşkanlığı ve başbakanlık makamları başdanışmanları ile karar vericilerden oluşan ve Türkiye'nin farklı yerlerinden gelen 11 kişi katılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Kolombiya Büyükelçiliği tarafından da katılımcılar onuruna resepsiyonlu öğle ve akşam yemekleri düzenlenmiştir. Katılımcılar başkent Bogota ile ve Kolombiya devlet başkanlığı sarayında düzenlenen toplantıların yanı sıra Kolombiya'nın çatışmalardan en fazla etkilenen Nario bölgesinin San Juan de Pasto şehrini de ziyaret ederek çeşitli görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

DPI tarafından dzenlenen karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcıları Kolombiya Kongresi'nde gerçekleşen yuvarlak masa toplantısı sonrası Bolivar Meydanı'nda toplu halde

Önsöz

Bu rapor DPI tarafından 16-23 Nisan 2016 tarihleri arasında Kolombiya'ya düzenlenen karşılaştırmalı çalışma ziyareti sırasında yapılan konuşmaların ve tartışmaların detaylı bir özetini içermektedir. Karşılaştırmalı çalışma ziyareti programı kapsamında Kolombiya'nın başkenti Bogota ile ülkenin Narino bölgesinde yer alan ve çatışmalardan en fazla etkilenen kırsal bölge şehri olan San Juan de Pasto'da düzenlenen yuvarlak masa toplantılarında Kolombiya barış sürecinin aktörleri, ilgili alanlarda aktif faaliyet yürüten isimler ve konunun uzmanlarıyla bir araya gelinmiştir.

Karşılaştırmalı çalışma ziyaretinin amacı, Kolombiya çözüm süreci konusunu derinden anlamak, sürece dahil olan aktörler, gruplar, kesimler ile önem arz eden dinamiklerin sağlıklı bir haritasını ortaya çıkarmak, bugüne kadar devam eden barış sürecinde birinci elden tecrübe sahibi olan kesimlerle bir araya gelerek sürecin temel temaları ve çıkarılan dersleri tartışmak olarak belirlenmiştir. Barış sürecinin hala devam ettiği göz önüne bulundurulduğunda FARC örgütü ile Kolombiya hükümeti arasında Küba'nın başkenti Havan'a'da devam eden müzakereler, kaçınılmaz olarak ziyaretin en fazla tartışılan konusu haline gelmiştir. Bunun yanı sıra ziyaret sayesinde Kolombiya'nın uzun yıllara dayalı çatışma tarihiyle ülkede geçmişten bu yana barışı sağlama yönünde sergilenen çabalar da incelenmiştir. Ziyaretten hemen önce ilan edilen Kolombiya hükümetinin bir diğer silahlı örgüt olan ELN (Ulusal Kurtuluş Örgütü) örgütü ile başlatacağı

görüşmeler de gezinin gündeminde öne çıkan bir diğer konu olmuştur.

Bu karşılaştırmalı çalışma ziyareti, Türkiye'de çatışmaların yeniden başladığı, ülke içinde siyasal kamplaşmaların zirveye ulaştığı ve ülkenin siyasal açıdan ciddi mücadeleler içinde olduğu bir dönemde gerçekleşmiştir. Türkiye'deki Kürt sorununa ilişkin çözüm sürecinin ciddi zorluklarla karşılaştığı bir dönemde gerçekleştirdiğimiz bu çalışma ziyareti, sürecin çıkmaza girdiği zamanlarda süreci tekrar işletecek mekanizmaların nasıl devreye sokulabileceğini gösteren en önemli örneklerden biri olan Kolombiya tecrübesine odaklanarak bir anlamda umut tazelemiştir. Ziyaretin Türkiye'de sürmekte olan mevcut tartışmaların zeminini genişletmesi ve başarılı bir çatışma çözümü süreci örneği olarak görülen, dolayısıyla konuya ilişkin pek çok ders içeren Kolombiya örneğine ilgi çekmesi umut edilmiştir.

Bütün DPI etkinliklerinde olduğu üzere bu ziyaret kapsamında düzenlenen toplantılar da Chatham House kuralları çerçevesinde düzenlenmiştir. Ancak şeffaflık esası gereği 2016 yılının Nisan ayında gerçekleştirilen bu karşılaştırmalı çalışma gezisinin ses kaydı ve transkripsiyonu kamuoyundan gelecek makul taleplere karşılık olarak kamusal kullanıma sunulmak amacıyla saklı tutulmaktadır. Bu konuya dair daha fazla bilgi için info@democraticprogress.org üzerinden bizimle irtibata geçebilirsiniz.

DPI tarafından daha önce hazırlanmış olan bazı çalışma dosyalarına (Kolombiya hükümetinin hem FARC hem de ELN örgütleriyle yürüttüğü çatışma çözümü süreçlerinin mevcut durumlarına dair brifing dosyaları) erişim linkleri bu raporun sonuna eklenmiştir. Çatışma çözümü ve geçmişte gerçekleştirdiğimiz diğer etkinliklere ilişkin tarafımızca hazırlanan diğer raporlara www.democraticprogress.org adresli websitemiz üzerinden erişebilirsiniz.

DPI tarafından düzenlenen karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcıları Kolombiya Devlet Başkanlığı Sarayı önünde toplu halde

Arka Plan: Birbirlerinden Ayrışmış Kesimleri Kriz Dönemlerinde Bir Araya Getirmek

Katılımcılar, Türkiye'deki çözüm sürecinin oldukça zorlu bir dönemden geçtiği bir dönemde Kolombiya'yı ziyaret etmişlerdir. Ülkedeki kamplaşmanın ve ayrışmaların toplumun zeminine yayılması ve ülkenin güneydoğusu ile batısındaki şehirlerde giderek artan şiddet olayları durumu daha çetin bir hale getirmektedir. Şiddetin vardığı aşamaya bakıldığında Türkiye'deki çatışmaların artık sadece Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgeleri etkilemekle sınırlı kalmadığı, Türkiye halkının bir bütün olarak çatışma sürecinin etkilerini yaşamaya başladığı gözlemlenmektedir. Buna ek olarak ülkede yaşanan çatışma artık sadece Türkiye'nin bir iç meselesi olarak görülmemekte, giderek artan bir oranda ülke sınırlarının ötesini ilgilendiren, dış kesimlerin çıkarlarının dahil olduğu ve bölge genelindeki jeo-politik gelişmelerin merkezinde yer alan bir konu olarak görülmeye başlanmaktadır.

Türkiye'de Kürt sorununa çözüm bulmak amacıyla başlatılan sürecin durduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, sürece dahil olan bütün kesimler arasında bir diyalog platformu oluşturmaya olan ihtiyaç ve yanı sıra Türkiye'nin uluslararası tecrübelerden elde edebileceği fırsatlar kendini belli etmekteydi. Bu ihtiyacı tespit eden DPI, Türkiye toplumunun farklı kesimlerini temsil eden, siyaseten farklı pozisyonlara sahip ve ülke içinde bir araya gelme koşulları mevcut siyasal koşullarda zor olan 11 üst düzey delegeyi güvenli ve bağımsız bir ortamda, çatışma koşulları

ile medya ilgisinden uzak bir şekilde Kolombiya tecrubesinden ilgili dersleri çıkarmak üzere 1 hafta sürecek bir çalışma ziyareti kapsamında bir araya gelmeleri için bir karşılaştırmaalı çalışma ziyaretine katılmaya davet etmiştir.

DPI karşılaştırmaalı çalışma ziyareti katılımcıları Kolombiya'nın çatışmalardan en fazla etkilenen bölgesi Nariño'nun San Juan de Pasto şehrine gerçekleştirdikleri ziyaret sırasında

6 gün srenyuvarlak masa toplantılarında özellikle mevcut dinamikler ve Havana'da devam eden barış görüşmeleri üzerinde durulmuştur. Katılımcıların sürecin teknik detayları, yapısı, formatı ve kareografisi üzerine detaylı bilgi almaları sağlanmış, duraksadığı ya da engellerle karşılaştığı zamanlarda sürecin tekrar

rayına oturtulması için devreye ne tür mekanizmaların sokulduğu, Kolombiya örneği bağlamında zorlu dönemlerde her iki taraf arasında güven ve sürece yeniden katılımı sağlamak için hangi yöntemlerin kullanıldığı konuları tartışılmıştır..

Havana'daki görüşmelerin hala devam ediyor olması nedeniyle katılımcıların Kolombiya hükümeti ile FARC örgütü arasında devam eden müzakere sürecinde yer alan kişilerle doğrudan görüşme imkanı yakalanmış, bu sayede müzakere masasında düzenli olarak yer alan isimlerden mevcut duruma ve tartışmalara ilişkin doğrudan bilgi edinilmiştir. Karşılaştırmalı çalışma ziyareti Kolombiya hükümetinin ELN örgütüyle de görüşmelerin başlatılacağını ilan etmesinin hemen sonrasında gerçekleştiği için oldukça önemli bir dönemde ülkede bulunan katılımcıların yeni süreç bağlamında karşılaşılan yeni sorunları önde gelen aktörlerle tartışmaları için imkan doğmuştur. Mevcut süreçte yer alan isimlere ek olarak geçmişte yürütölmeye çalışılan barış süreçlerine dahil olan aktörlerle bir araya gelinerek ülkenin bugüne kadar geçirmiş olduğu çatışma dolu tarih üzerine genel bir bilgi edinilmiştir. Geçmişin tecrübeleri ve ondan çıkarılan derslerle, bu birikimin günümüzde sürdürölen ve başarılı olarak ifade edilen sürecin bu aşamaya gelmesine hangi oranda katkı yaptığı üzerinde durulmuştur.

DPI karşılaştırmaalı çalışma ziyareti katılımcıları Kadir İnanır, Kerim Yıldız, Yılmaz Ensaroğlu, Kezban Hatemi ve Adnan Boyrukara yuvarlak masa toplantısı sırasında

Kolombiya karşılaştırmaalı çalışma ziyareti, Türkiye progamı çerçevesinde daha önce gerçekleştirilen toplantıların devamı olarak çözüm dinamiği kesintiye uğradığında sürecin yeniden rayına oturtulması için neler yapılmalı ve süreç rayında nasıl tutulmalı konusuna odaklanmıştır. Türkiye'nin farklı siyasetlerine mensup kesimleri temsil eden geniş bir katılımcı grubuyla, çözüm süreçlerine, kriz anlarını aşarak yeniden dönüşün şartları ve mekanizmaları bağlamında tartışma konularının daraldığığı, buna karşılık çok geniş bir profile sahip konuşmacıların yer aldığı bir programa sahip olan bu çalışma ziyareti sırasında ele alınan temalar hem derinlemesine hem de farklı perspektif ve açılardan değerlendirilmiştir. Çalışma ziyareti diyalogun srdrlmesi ve bunun sadece katılımcılar arasında değil bir bütün olarak toplumun

genelinde de sağlanması amacını taşıtmaktadır.

Karşılaştırmaı çalışma ziyareti sırasında Kolombiya barış sürecinin temel temalarının üzerinde durulmuş, bu temaların derinden analiz edilmesi ve ülkenin çatışmalardan en fazla etkilenen bölgelerinde zaman geçirilmesi sayesinde katılımcıların Kolombiya örneğini ve bu örnekten çıkarılabilecek dersleri kapsamlı bir şekilde kavramasına olanak yaratılmış, bu sayede katılımcıların hafta boyunca ilgili konuları hem Kolombiya hem de Türkiye örneği üzerinden kendi aralarında tartışması sağlanmıştır.

DPI karşılaştırmaı çalışma ziyareti katılımcıları Levent Gök, Kezban Hatemi, Sevtap Yokuş, Kadir İnanır ile DPI İcra Kurulu Başkanı Kerim Yıldız, Kolombiya Devlet Başkanlığı Sarayında dzenlenen toplantı sırasında Kolombiya Devlet Başkanı Juan Manuel Santos Calderón ile birlikte

Temalar

Karşılaştırmalı çalışma ziyareti sırasında üzerinde durulan temalar arasında hali hazırda Kolombiya hükümeti ile FARC örgütü arasında sürdürülen müzakerelerin doğası ile bu müzakerelerin taşıdığı içerik, sürecin yapısı ve kareografisi, kadınların süreç içinde oynadıkları roller, toplumsal cinsiyet perspektifinin hangi yollardan sürece dahil edildiği, sınıf sorunu başta olmak üzere Kolombiya'daki çatışmaya sebep olan temel sorunların tarihsel kökenleri, kırsal ve kent ayrımı, uyuşturucunun yasadışı yollardan üretimi, suç örgütleri ve diğer tarihsel faktörlerin oynadığı roller, katılımcılığa olan ihtiyaç, net bir gündem ve zaman çizelgesiyle görüşmelere başlanması ve ülke dışında yapılacak görüşmelerin faydaları, çatışmanın çözümüne dair geçmiş çabalardan çıkarılan dersler, DDR (Silahsızlanma, Silahlı Savaşçıların Terhis Edilmesi ve Topluma Yeniden Kazandırma) ile SSR (Güvenlik Sektörü Reformu) süreçleri; üçüncü taraf aktörlerin oynadığı roller ve bu aktörlerin seçimi noktasında dikkate alınması gereken faktörler, idareye ilişkin sorunlar, özellikle merkezi hükümet ile bölgesel idareler arasındaki ilişkiler ve kırsal kesimlerin sürece nasıl dahil edilebileceği, başta toprak ve mülkiyet reformu olmak üzere kırsal alanda uygulanan reformlar, anayasal düzenlemeler, medya ve medyanın toplumu barış hazırlamadakidaki rolü, kamuoyunun sürece sahip çıkmasını sağlama noktasında sivil toplumun oynadığı rol, geçiş dönemi adaleti ve hafıza konuları ele alınmıştır.

DPI karşılaştirmalı çalışma gezisi katılımcılarından insan hakları hukukçusu ve akıl insanlar heyeti üyesi Kezban Hatemi ile Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) milletvekili Adnan Boynukara dzenlenen bir yuvarlak masa toplantısı sırasında

Konuşmacılar

Karşılaştırmalı çalışma ziyareti sırasında katılımcıların bir araya geldiği konuşmacılar arasında hali hazırda Havana'da devam eden görüşmelerde yer alan müzakerecilerin yanı sıra Kolombiya devlet başkanı Juan Manuel Santos ile hükümetin başmüzakerecisi eski bakan Frank Pearl, Devlet Suçları Mağdurları Örgütü resmi sözcüsü ve senatör Iván Cepeda, eski bir savaşçı olan ancak daha sonra bir insan hakları ve azınlık hakları avukatı olarak çalışmalar yürütmeyen başlayan ve mevcut süreçte önemli rol oynayan isimlerden biri Piedad Córdoba, ordunun kırsal bölge birimlerinden sorumlu olan General Rafael Colón, M-19 isimli dağıtılmış bir silahlı siyasi örgütün eski komutanlarından ve şimdinin en tanınmış senatörlerinden Senator Antonio Navarro Wolff, çatışmalardan en fazla etkilenen Narino bölgesinde yaşayan eski barış danışmanı Xavier Hernández ile sosyal hareketler ile kırsal nüfus konusunda farklı perspektifler sergileyen barış eğitimcisi Eybar Insuasty, Narino bölgesel hükümeti temsilcisi ve bölgede bulunan bölgesel barış komisyonu üyesi Pablo Pardo Velasco, Birleşmiş Milletler Kalkınma Ajansı'nın Narino bölgesi koordinatörü Luisa Cremonese, Bogota'daki Los Andes Üniversitesi'nde görev yapan ve silahlı çatışmalar ile barışın inşası konusunda uzman Dr Angelika Rettberg, Kolombiya toplumunun farklı kesimleri arasında diyalogu sağlamak üzere eğitim ve analiz çalışmaları yapan bir düşünce kuruluşu olan Sosyal Kalkınma Grubu Genel Direktörü Alberto Lara ile aynı örgütün Proje Direktörü Ana María Restrepo, barış sürecini desteklemek üzere çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşu

Barış için Fikirler Vakfı'nın (Fundación Ideas para la Paz) çatışma sonrası dönem çalışmaları birimi koordinatörü Sergio Guarín ile aynı örgütün ticaret ve barışın inşaaı birimi koordinatörü Ángela Rivas, İsviçre'nin Kolombiya Büyükelçiliği bünyesindeki İnsan Güvenliği Programı başkanı Philipp Lustenberger, deniz istihbaratı uzmanı ve şu anda ordudaki diğer yetkililerle birlikte çatışma sonrası döneme geçiş süreci üzerine çalışan komutan Omar Cortés ile mağdurlar için belirlenen kamusal politikaların uygulanmasından sorumlu hükümet birimi olan Mağdurlara İlgi ve Tazminat Birimi Direktörü Paula Gaviria'yı yer almıştır.

DPI Programlar Direktörü Eleanor Johnson, DPI başkanı Esra Elmas, katılımcı Kadir İnanır ile DPI İcra Kurulu Başkanı Kerim Yıldız Universidad de los Andes in Bogotá Üniversitesi'nde Kolombiya barış sürecinin mevcut dinamikleri başlığı altında düzenlenen yuvarlak masa toplantısı sırasında

Kolombiya Tecrübesinden Çıkarılan Dersler

Çalışmaziyaretinin en fazla odaklandığı konu Kolombiya'nın yaşadığı birden fazla çatışma çözümü girişimi tecrübesi olduğu dikkate alındığında *'süreci tekrar rayına oturtmak için uygulanan mekanizmalar'* olmuştur. Katılımcılar Havana'daki görüşmeler için kolaylaştırıcı rolü oynayan isimlerden özellikle sürecin hazırlık aşamasında bir müzakere gündemi oluşturulmasında yaşanan zorlukları ve sürecin hangi önceliklere sahip olması gerektiği noktasında tarafların sahip olduğu görüş ayrılıklarının süreci nasıl rayından çıkma noktasına getirdiğini dinleme imkanı bulmuşlardır. Yapılan görüşmelerde uzlaşma ve gerektiğinde taviz verilmesinin ne kadar önemli olduğu üzerinde durulmuş, konsensüs eksikliği ve kilitlenmelerin yaşandığı dönemlerde dahi sürece devam etme ihtiyacının taşıdığı önem ve sürecin ileriye taşınması için tarafların birbirlerine değil sürecin kendisine güvenmesinin önemini altı çizilmiştir.

DPI karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcıları Türkiye Cumhuriyeti Kolombiya Büyükelçiliği tarafından onurlarına verilen resepsiyon sırasında

Geniş olarak tartışılan bir diğer mesele resmi ya da çift taraflı bir ateşkesin olmadığı koşullarda şiddetin yeniden baş göstermesinin hem devletin silahlı kuvvetleri hem de gerilla güçleri üzerinde etkisinin ne olduğu konusu olmuştur. Konuşmacılardan bir bölümü sürecin içeride gelişen şiddet olaylarından etkilenmemesini sağlamak için, görüşmelerin ülke dışında bir yerde yapılmasının önemli olduğuna, bu sayede aktif çatışmalara rağmen sürecin rayında tutulabileceğine vurgu yapmışlardır. Tarafların, DDR (Silahsızlanma, Silahlı Savaşçıların Terhisi ve Toplumla Yeniden Kazandırma) sürecinin ne şekilde ve ne tür bir takvim çerçevesinde işleme gerektiğine dair farklı görüşlere sahip olmasının sıklıkla karşılaşılan bir durum olduğuna vurgu yapan konuşmacılar, bu

konularda bir esnekliğe sahip olunması gerektiğini, anlaşmaların imzalanacağı ve hassas konuların çözüleceği son tarihlere ilişkin beklentilerin de ustalıkla idare edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

DPI çalışanları ve çalışma ziyareti katılımcıları Havana görüşmelerinin en kilit isimlerinden biri olan ve kolaylaştırıcı rolü üstlenen Senatör Iván Cepeda ile Kolombiya Senatosu'nda yaptıkları görüşme sonrasında toplu halde

Kolombiya barış sürecinde üçüncü tarafların oynadığı rol detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. , Süreçte yer alan temel aktörler, bugüne kadar sürdürülen süreçte sağlanan başarıda dışardan aktörlerin önemli roller oynadıklarını teslim etmekle beraber sürecin daha çok Kolombiyalıların öncülüğünde yürütülen bir süreç olduğuna da vurgu yapmışlardır. Üçüncü tarafların destekçi, kolaylaştırıcı, garantör ve görüşmelere ev sahipliği yapma şeklinde

oynadıkları roller konuşmacılarla detaylı olarak tartışılmıştır. Bu noktada ABD, İsviçre, Norveç, Venezuela, Şili ve Küba'nın sürece yaptıkları katkılar kapsamlı şekilde incelenmiş, yanı sıra Birleşmiş Milletler'in özellikle 'silahların indirilmesi' (FARC örgütü silahlarını Kolombiya ordusuna teslim etmesi halinde bunun yenilgiyi ve teslimiyeti sembolize edeceğini düşündüğünden, bu şekilde bir silah bırakmayı reddetmektedir) ve Kolombiya hükümeti ile FARC örgütü temsilcilerinin katılımıyla birlikte oluşturacağı üçlü bir yapı aracılığıyla *ateşkesin teyit edilip izlenmesi* noktasında oynayacağı rol detaylı olarak değerlendirilmiştir. Konuşmacılar sürekli olarak Kolombiya sürecinde tarafları müzakere masasında tutma konusunda üçüncü tarafların sürece dahil olmasının önemli bir etki sağladığına vurgu yapmışlardır.

Katılımcılar, Kolombiya sürecinin bir *yapıya ve sıralı sisteme sahip olmasının önemli* olduğunu bizzat bu süreçlerde yer alıp bu yapıların oluşturulmasına doğrudan katılan isimlerin yanı sıra bugüne kadar yapılan anlaşmalara garantör olarak dahil olan isimlerden öğrenme imkanı bulmuşlardır. Konuşmacılar süreç için mümkün olduğu oranda bir zaman çizelgesi oluşturmanın önemli olduğuna vurgu yapmış, Kolombiya sürecinde özellikle iletişim sağlanması için gizli görüşmeler aşaması, Havana'daki görüşmeler için hazırlık gündeminin oluşturulması aşaması, nihai anlaşma aşaması, geçiş dönemi adalet mekanizmaları ile barışın inşasının sürdürülmesi çalışmalarını içerecek uygulama aşaması gibi dört belirgin aşamanın olduğunu vurgulamışlardır..

Havana'da sürdürülen görüşmelerle yapım aşamasında olan *anlaşmanın doğası ve dizaynı* bir diğer önemli tartışma konusu olmuş; anlaşmanın meşruiyeti, siyasal geçerliliği, mümkün olduğu kadar bütün yurttaşların çıkarlarını koruyor olması ve uygulanabilir olması gibi konular sürecin başarılı bir süreç olmasının olmazsa olmazları olarak ifade edilmiştir. Kolombiya sürecinin bir diğer vazgeçilmez özelliği olarak ise *katılımcılık* sıklıkla ifade edilmiştir. Bu temelde ülkedeki küçük partiler de dahil olmak üzere çok sayıda siyasi kesimin müzakere masasında yer alması sürecin devamlılığını sağlayan başarının bir parçası olarak ifade edilmiştir. Konuşmacılar, görüşmelerin gündeminin belli öncelik alanlarıyla sınırlanmasının önemli olduğunu ifade etmiş, oldukça açık ve geniş gündemle yürütülecek bir sürecin yoğunlaşmaya ve yakalanan ivmenin korunmasına hizmet etmeyeceği ve belirlenen zaman çizelgesinin de yakalanamayabileceğini ifade etmişlerdir. Yuvarlak masa toplantılarında mevcut barış süreci, önceki dönemde barışa yönelik olarak sergilenen çabalarla kıyaslanmış, başta yapı eksikliği ve net bir gündemin olmaması gibi sebepler olmak üzere önceki görüşmelerin neden başarısızlığa uğradığı irdelenmiştir.

DPI karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcılarından Kemberburgaz Üniversitesi öğretim üyesi Prof.Dr. Sevtap Yokuş, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Milletvekili ve Grup Başkanvekili Levent Gök ile Halkların Demokrasi Partisi (HDP) Milletvekili Mithat Sancar Bogotá'daki Universidad de los Andes in Bogotáda düzenlenen yuvarlak masa toplantısında konuşmacı Prof. Angelika Rettberg'in sunumunu dinlerken

Yuvarlak masa toplantılarına katılan konuşmacılar, süreçte siyasal liderlik ile kişiliklerin oynadığı role vurgu yapmış, güçlü liderlik ve siyasal iradenin değişimde rol oynayabileceğinden bahsetmişlerdir. Örneğin Kolombiya'da yapılan devlet başkanlığı seçimleri sonrası göreve gelen Devlet Başkanı Santos'un sürece yönelik olumlu yaklaşımı ile silahlı örgüt FARC'ın liderlik kademesindeki değişim, sürecin ilerlemesi için itici birer güç haline gelmiş, taraflar arasında yeni bir güven ortamı yaratmıştır.

Karşılaştırmalı çalışma ziyaretinde tartışılan bir diğer kilit konu ise barış süreci sonrasında imzalanan nihai anlaşmanın uygulanması konusu olmuştur. Konuşmacılar, gelecekte gündeme gelecek bu aşamada ortaya çıkabilecek engelleri farklı perspektiflerden ortaya koymuşlardır. Bunlar arasında FARC örgütü üyelerinin, çatışmaya sebep olan sorunların köklü bir şekilde ortadan kaldırılmadan silahsızlandırılması ve topluma entegre edilmesi sonrasında doğacak boşluktan faydalanarak ortaya çıkabilecek yeni silahlı örgütler ve paramiliter örgütlerin faaliyete geçme ihtimalleri sayılabilir. Bu bağlamda sürece kamuoyunun desteği geniş olarak tartışılmış, katılımcılar halen Havan'a devam eden sürece kamuoyu desteğinin sağlanması noktasında yaşanan sorunları öğrenme imkanı bulmuşlardır. Konuşmacılar kamuoyuna hitap ve kamuoyuyla iletişim noktasında önem arz eden medyanın olumlu haberler yapması, barış eğitimi ve hassasiyet taşıyan bir dilin kullanılması konularına değinmişlerdir. Bu mesele Kolombiya halkını barışa hazırlayacağı gibi özellikle kırsal alanlarda ve çatışmalardan en fazla etkilenen bölgelerde barışın kabulünü sağlayacak sosyal bir uzlaşma ortamı yaratmak suretiyle bir şekilde barışı da koruma altına alabilme potansiyeli bakımından önemle ele alınmıştır.

DPI tarafından Kolombiya'ya gerçekleştirilen karşılaştırma çalışma ziyareti katılımcılarından akademisyen Sevtap Yokuş, CHP Milletvekili Levent Gök, ve HDP Milletvekili Mithat Sancar bir yuvarlak masa toplantısı sırasında

DDR (Silahsızlanma, Silahlı Savaşlıkların Terhisi ve Toplumun Yeniden Kazandırma) süreci birkaç yuvarlak masa toplantısında detaylı olarak incelenip tartişılmış, konuşmacılar taraflar arasında bu konuda yapılan tartişmaları katılımcılarla paylaşmış ve Havana'da devam eden görüşmeler sonucunda bir barış anlaşması imzalanması durumunda yaklaşık 50.000 silahlı savaşçıyı kapsayacak terhis programına ilişkin muhtemel senaryolardan bahsetmişlerdir. FARC  yelerinin silahtan arındırılıp terhis edilmesine ilişkin kareografi tartişılmış, bu noktada Birleşmiş Milletlerin oynayacağı rol üzerinde durulmuş ve hem çatışan taraflar hem de genel kamuoyu açısından süreç içinde sağlanacak olan güvenin ne kadar önemli olduğuna vurgu yapılmıştır.

Reform teması detaylı bir şekilde ele alınmış, konuşmacıların önemli bir bölümü Kolombiya örneğinde koşulların barış yönünde olgunlaşması noktasında özellikle *kurumsal reformlar* konusunun oldukça önemli katkıları yaptığından bahsetmişlerdir. Bu noktada eski devlet başkanı Uribe dönemi ile savunma bakanlığı tarafından gerçekleştirilen *askeri reformlar* konusunun sürecin önemli bir parçası olduğu ifade edilmiş, yuvarlak masa toplantısında bir araya gelinen askeri temsilciler bu reformların pratikte nasıl uygulandığını katılımcılara anlatmış, bugüne kadar devam eden sürecin ordu ile FARC arasında bir diyalog fırsatını nasıl yarattığı detaylı olarak tartışılmıştır.

Karşılaştırmalı çalışma gezisi katılımcılarından gazeteci – yazar ve akıl insanlar heyeti üyesi Ali Bayramoğlu, insan hakları hukukçusu ve akıl insanlar heyeti üyesi Kezban Hatemi ile Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Milletvekili Adana Boynukara, Kolombiya hükümetinin müzakere heyetinde yer alan Frank Pearl ile yapılan yuvarlak masa toplantısı sırasında

Sürecin olumlu yönde ilerlemesine etki eden bir diğer unsur ise *kırsal gelişim ve reform* alanında atılan adımlar olmuştur. Hem Kolombiya hükümeti hem de FARC örgütü için ayrıcalıklı bir konu özelliği taşıyan kırsal gündemin müzakere süreci içinde kendine oldukça merkezi bir yer bulması, tarafların oldukça önemli

bir konuda ortak bir noktada buluşması anlamına gelmektedir. Katılımcılar bu sayede Kolombiya'da adem-i merkeziyetçi bir idareye geçilmesi ve ülkede büyük oranda bölgesel düzeyde karar alacak bir sisteminin oluşturulması gerektiğine dair geniş tartışmaların yürütüldüğünden haberdar olmuşlardır. Ulusal ve bölgesel hükümetlerin temsilcileri kırsal bölgelerin tarihsel açıdan FARC gibi silahlı örgütler tarafından idare edildiğinin ve bu bölgelerde devlet varlığının hissedilmesinin ne kadar önemli olduğunun altını çizmişlerdir. Bölgesel kapasitenin arttırılması için sivil toplum örgütleri, siyasal örgütler ve kamusal birimler üzerinden yerel yönetimlere yetki aktarımının yapılması en önemli yol ve yöntem olarak tarif edilmiştir. Çatışmanın temelini oluşturan ana sorunların üstesinden gelmek amacıyla kırsal ve kent arasında bir ekonomik denge kurulmasıyla ülkedeki zenginliğin bütün kesimlere dağıtılmasına olan ihtiyaç tartışılmış, bunu sağlamak amacıyla barış sürecine *toprak ve mülkiyet hakkı* konusunun dahil edilmesi de geniş bir şekilde irdelenmiştir.

DPI karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcıları Havana görüşmelerinde üçüncü tarafların oynadığı rol konusunda İsviçre hükümetinin Kolombiya'da uyguladığı İnsan Güvenliği Programı'nın Sorumlusu Philipp Lustenberger'den bilgi alırken

Karşılaştırmalı çalışma ziyareti sırasında katılımcılar Kolombiya sürecinin *birleştirici noktalarını* öğrenme imkanı da bulmuşlardır. Üzerinde anlaşma sağlanmayan bir gündeme sahip olan süreçler Kolombiya toplumu için de varolan ayrılıkları beslemektedir. Birleştirici noktalar arasında özellikle geçiş dönemi adaleti, siyasi mahkumlar, af ve mağdur haklarına ilişkin konular tartışılmış, ayrıca özel mahkemeler ile hakikat komisyonu (hakikatin ortaya çıkarılması, adaletin yerine getirilmesi ve tazmin imkanının sağlanması için) kurulması yönündeki öneriler detaylı olarak değerlendirilmiş, af şartları için yapılan düzenleme önerileri ile tazminatlar konusunda bütçe açısından ne tür sorunların ortaya çıkabileceği tartışılmıştır. Konuşmacılar, mağdurların (devlet aktörleri de mağdurlar arasında yer almaktadır) merkeze alındığı bir tabloyu ve mağdurlardan oluşan bir delegasyonun Havana'daki

müzakere görüşmelerine katılmak için davet edilmesini mevcut sürecin geleceğini belirleyen önemli bir durum olarak tarif etmişlerdir. Ayrıca Kolombiya hükümeti tarafından kurulan mağdurlar biriminin rolü de detaylı olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcılar düzenlenen yuvarlak masa toplantısında, eski Adalet Bakanı ve Savunma Bakanı şimdi ise Sosyal Kalkınma Grubu Genel Direktörü olarak görev yapan Alberto Lara ile bir araya gelerek Kolombiya barış sürecinde sosyal kalkınmanın rolünü tartışmışlardır

Karşılaştırmalı çalışma ziyareti sırasında çatışmanın ekonomik etkileri ile çatışma çözümünde iş dünyasının rolü detaylı olarak analiz edilmiş, konunun uzmanı isimler ve sahada çalışma yürütenlerden oluşan konuşmacılar, iş dünyasının sosyal etkileşim, siyasal, ekonomik ve insan kaynağı sermayesi alanında oynayabileceği rolleri tarif etmiştir. Yine iş dünyasının yeni bir yaşam hikayesi yaratma, yerelin kapasitesinin artırılması, şeffaflığı yaratırken aynı zamanda yolsuzlukla mücadeleye destek verme konusunda sergileyebileceği çabalar ve silahlı örgütlerin bağlantılı olduğu eski yapılara bağımlı olmayan yeni iş modellerinin oluşturulmasını nasıl

sağlayabilecekleri de ayrıntılı olarak tartışılmıştır. Havana'da devam eden müzakere masasında Kolombiya iş dünyasından temsilcilerin yer alıyor olması ayrıca detaylı olarak tartışılmıştır.

Karşılaştırmaalı alışma ziyareti katılımcıları Kolombiya Hükümeti Barış Yüksek Komiserliği Ofisi ile gerçekleştirilen görüşme sonrası toplu halde

Karşılaştırmaalı alışma ziyareti sırasında tartışılan bir diğer konu ise toplumsal cinsiyet perspektifinin Kolombiya barış sürecine dahil edilmesi üzerine olmuştur. Yuvarlak masa toplantılarının konuşmacıları, hem hükümet hem de FARC rgt temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan Toplumsal Cinsiyete Dair Alt Komite'sinin, toplumsal cinsiyet perspektifinin sürecin tüm aşamalarında işlemesini sağlamak için kurulan bir mekanizma olduğunu ifade etmişlerdir. Konuşmacılar ayrıca Havana'da süren görüşmelere

katılan ve toplumsal cinsiyet perspektifine dayalı öneriler yapan uzmanların oynadığı önemli rollere de vurgu yapmışlardır. Aralarında eski bir savaşçı kadının olduğu müzakerelerde yer alan önemli kadın aktörlerden bazıları düzenlenen yuvarlak masa toplantılarında toplumsal cinsiyet perspektifi üzerinden tecrübelerini birinci elden katılımcılarla paylaşmıştır.

DPI karşılaştırmalı çalışma gezisi katılımcıları ve DPI çalışanları Bogota'da bulunan Monserrate Mabele bölgesinde

Kolombiya'nın bugüne kadar yürütmüş olduğu çatışma çözümü tecrübesinden çıkarılan temel dersler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Katılımcılığın önemi – süreci bozmak isteyen kesimlerin etkisini azaltmak ve sürece olan desteği en üst seviyeye çıkarabilmek için toplumun bütün kesimleri ve tüm paydaşlar süreçte temsil edilmelidir.
- Öncelik arz eden sınırlı sayıda konuya yoğunlaşan net bir gündem, her türlü konunun tartışılabileceği açık bir gündeme oranla daha başarılı olabilir.
- Çok özenle hazırlanmış bir takvim sayesinde sağlanan ilerleme takip edilebilir ve yakalanan ivme korunabilir. Kolombiya örneğinde dört tane son derece belirgin aşama gerçekleşmiştir. Bunlar: İlk temas (mikrofon diplomasisinin yanı sıra medyanın varlığı olmadan gizli kanallar üzerinden yürütülen temas), ön gündemin hazırlanması, nihai anlaşma ve bu anlaşmanın uygulanması. Bunların yanında sürecin başarılı olabilmesi için sıralı düzenin ve kareografinin son derece iyi hazırlanması gerekir.
- Müzakerelerin merkezinde insan hakları ihallerinden sorumlu olanlar yerine mağdurların yer alması, mağdurların dikkate alındığı algısı yaratmış ve onların süreci desteklemelerini sağlamıştır.

- Çatışma öz m  sürecine kırsal reform ve bölgesel kapasitelerin arttırılmasının dahil edilmesi, sürecin sadece kentsel alanlarla sınırlı tutulmaması, Kolombiya'nın her tarafına yayıldığı anlamına gelmektedir.
- Görüşmelerin Kolombiya dışında bir yerde yani Küba'da gerçekleşiyor olması ülkede çatışmaların devam etmesine ve ortada çift taraflı bir ateşkes olmamasına rağmen görüşmelerin sürmesine imkan sağlamış, sürecin zeminde gelişen olaylardan etkilenmemesi sağlanmıştır.
- Tarafların müzakere masasında tutulmasında uluslararası aktörler ile üçüncü tarafların sürece dahiliyeti önemli bir rol oynamıştır. Uluslararası aktörler ve üçüncü taraflar sürece teknik destek vermiş ve bu desteklerini sürecin kilitlenme ya da zorlanma yaşadığı dönemlerde de sürdürmüşlerdir. Bunu söylerken Kolombiya'daki sürecin  nc l ğn  Kolombiyalıların yaptığını, üçüncü tarafların sürece dahil olmasının ancak tarafların talebi doğrultusunda gerçekleştiğini ifade etmek gerekir.
- Barış sürecini başlatan koşulların olgunlaşmasını sağlayan adımlar arasında askeri kurumlar da dahil olmak üzere yapılan kurumsal reformlar büyük rol oynamıştır.

- Kamuoyunun sürece destek vermesini sağlama noktasında barış eğitimi ve medyanın yürüttüğü olumlu yaklaşım kampanyası kilit bir rol oynamaktadır.
- Taraflar arasındaki görüşmeler ve konuşmalar çatışmanın devam ettiği koşullarda dahi sürdürülebilir. Bir barış sürecinin başlaması için çatışmanın sona ermesi gerekmez.
- Sürecin her aşamasında toplumsal cinsiyet perspektifinin uygulandığından emin olmak için aralarında toplumsal cinsiyet alanında uzman olan isimlerin de bulunduğu kesimlerin müzakere masasında yer alması.
- Kolombiya silahlı kuvvetleri ile FARC örgütü kara mayınlarının ortadan kaldırılması için birlikte çalışmaktadır.
- Taraflar arasında çeşitli alanlarda yapılan işbirliği onlar arasında bir güvenin oluşmasına katkıda bulunmuştur.

Diyalog ve Kalkınma İçin Tartışma Zeminini Genişletmek

DPI tarafından Kolombiya'ya gerçekleştirilen karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcıların Kolombiya'nın tecrübe ettiği çatışma çözümü süreci hakkında daha geniş bilgi sahibi olmalarını sağlamak ve toplumun farklı kesimlerini temsil eden isimlerden oluşan katılımcıların kendi ülkelerindeki çatışmalı ortamdan ve medya ilgisinden uzak bir ortamda kendi aralarında yapıcı bir diyalog kurmaları için bir platform oluşturmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Karşılaştırmalı çalışma ziyaretinin sonunda DPI tarafından bir değerlendirme toplantısı düzenlenerek katılımcılardan ziyarete ilişkin görüşlerini ve yaklaşımlarını ifade etmeleri rica edilmiştir. Katılımcılar ziyarete ilişkin son derece olumlu geri bildirim yapmışlar, ziyaretin zamanlama açısından bakıldığında da çatışma çözümü konusundaki tartışmaların zeminini geliştirmek açısından oldukça önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar tarafından Kolombiya tecrübesinin Türkiye örneği ile olan benzerliklere işaret edilmiş, Havana'da yapılan barış görüşmelerinde öne çıkan temel temaların Türkiye'deki Kürt sorununun çözüm sürecine de uygulanabilir olduğunun görüldüğü ifade edilmiştir.

DPI İcra Kurulu Başkanı Kerim Yıldız, katılımcılardan gazeteci-yazar ve akıl insanlar heyeti üyesi Ali Bayramoğlu ile oyuncu ve akıl insanlar heyeti üyesi Kadir İnanır, Türkiye Cumhuriyeti Kolombiya Büyükelçiliği'nde düzenlenen resepsiyonda Kolombiya hükümetinin müzakere heyetinde yer alan Frank Pearl ile görüşürken

DPI tarafından düzenlenen bütün etkinliklerde gözlemlendiği üzere, bu çalışmada da Türkiye toplumunun farklı kesimlerini temsil eden gruplar ve bireyler, şartlar zorlaştığında ve bir araya gelme imkanlarını ülke içinde bulamadıkları dönemlerde böylesi ziyaretler sayesinde karşılıklı konuşma değerlendirme yapma imkanı bulabilmişlerdir.

DPI karşılaştırmalı çalışma ziyareti katılımcıları, Fundación Ideas para la Paz (Barış İçin Fikirler Vakfı) temsilcileriyle gerçekleştirilen Kolombiya barış sürecinde iş dünyası liderlerinin rolü konulu yuvarlak masa toplantısı sırasında

Bütün katılımcılar ziyaret sayesinde edindiklerini ilgili toplumsal kesimler ve hitap ettikleri çevrelerle kapsamlı raporlar ve yazılar üzerinden paylaşacaklarını ifade etmişlerdir. Siyasi partileri temsilen ziyarete katılan isimler ise parti organları ve liderlerine rapor şeklinde bildirimlerde bulunacaklarını, Cumhurbaşkanlığı ve başbakanlık makamlarına danışman olarak hizmet veren katılımcılar da edindiklerini raporlar yoluyla ilgili makamlara bilgi halinde vereceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar arasında bulunan gazeteciler ve medya temsilcileri ise ziyaret boyunca gözlemlerini köşe yazıları yazmak yoluyla kamuoyuyla paylaşmışlardır. Örneğin ziyaretin ilk gününü kapsayan gözlem ve görüşlerden oluşan köşe yazılarından bir tanesi, yazarının yazılarının normalde gördüğü ilginin 4 katına çıkarak 44.000 kişi tarafından okunmuştur. Sivil toplum örgütlerini temsilen ziyarete yer alan katılımcılar edindiklerini çeşitli şekillerde hitap ettikleri

kesimlerle paylaşacaklarını ifade etmişler, akademisyenler ise edindikleri bilgileri eğitim faaliyetleri sırasında kullanacaklarını ve akademik makaleler yoluyla yaygınlaştıracaklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında kamuoyunun yakından tanıdığı isimlerin olması medyanın ilgisini çekmiş ve bu isimlerin ziyarete katılımı sosyal medyada geniş bir şekilde paylaşılmıştır. Bu sayede Kolombiya'ya gerçekleştirilen çalışma ziyaretinden edinilenlerin sadece katılımcılarla sınırlı kalmaması, bir bütün olarak toplumun geneline yayılmasının da imkanı yakalanacaktır.

DPI karşılaştırma çalışma ziyareti katılımcıları Havana görüşmelerine katılan hukukçu ve siyasetçi Piedad Cordoba ile birlikte

Kolombiya'ya gerçekleştirilen karşılaştırma çalışma ziyareti DPI tarafından daha önce gerçekleştirilen ziyaretlerinin bir devamı olarak, özellikle zor ve sıkıntılı dönemlerde sürecin nasıl korunabileceği ve rayında tutulabileceği konusu üzerine yoğunlaşılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma ziyareti DPI tarafından yürütülen çalışmaların en güçlü temellerinden biri olan toplumsal cinsiyet perspektifiyle çatışma çözümü alanındaki çalışmalarımızı geliştirmek amacı düşünülerek planlanmıştır.

Kolombiya'ya gerçekleştirilen karşılaştırmalı çalışma ziyaretine katılan Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Milletvekili Adnan Boynukara, Halkların Demokrasi Partisi (HDP) Milletvekili Mithat Sançar, Oyuncu ve Akil İnsanlar Heyeti Üyesi Kadir İnanır, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Milletvekili Levent Gök, Kemberburgaz Üniversitesi Öğretim Üyesi Sevtap Yokuş, DPI İcra Kurulu Başkanı Kerim Yıldız, DPI Programlar Birimi Sorumlusu Eleanor Johnson, İnsan Hakları Hukukçusu ve Akil İnsanlar Heyeti Üyesi Kezban Hatemi Kolombiya Senato Binası önünde toplu halde

Ek 1: Katılımcılar

İsim	Ünvan	Kurumsal İlişki
Ali Bayramoğlu	Köşe Yazarı, Akil İnsanlar Heyeti Üyesi	Yeni Şafak Gazetesi
Adnan Boynukara	Milletvekili	Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)
Esra Elmas	DPI Başdanışmanı ve Bilgi Üniversitesi Çatışma Çözümü Araştırmaları Merkezi Koordinaötür	DPI ve İstanbul Bilgi Üniversitesi
Yılmaz Ensaroğlu	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Başdanışmanı, SETA Vakfı İnsan Hakları ve Demokratikleşme Programı Eski Başkanı, Akil İnsanlar Heyeti Üyesi	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Makamı
Levent Gök	Milletvekili ve Grup Başkanvekili	Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)
Kezban Hatemi	Avukat, İnsan Hakları Savunucusu ve Akil İnsanlar Heyeti Üyesi	Akil İnsanlar Heyeti
Kadir İnanır	Aktör, Akil İnsanlar Heyeti Üyesi	Akil İnsanlar Heyeti
Eleanor Johnson	Programlar Birimi Direktörü	Demokratik Gelişim Enstitüsü

İsim	Ünvan	Kurumsal İlişki
Dr. Mehmet Özkan	Kolombiya Koordinatörü	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)
Mithat Sancar	Milletvekili	Halkların Demokrasi Partisi (HDP)
Barış Yıldırım	Çevirmen	
Kerim Yıldız	İcra Kurulu Başkanı	Demokratik Gelişim Enstitüsü
Sevtap Yokuş	Akademisyen, Hukuk Profesörü	Kemerburgaz Üniversitesi
Engin Yürür	Türkiye Cumhuriyeti Kolombiya Büyükelçisi	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Ek 2: Konuşmacılar

İsim	Ünvan	Kurumsal İlişki
Iván Cepeda	Senatör ve Devlet Suçları Mağdurları Örgütü Sözcüsü	Kolombiya Senatosu
General Rafael Colón	Direktör	Dirección para la Acción Integral contra Minas Antipersonal
Piedad Córdoba	İnsan Hakları Savunucusu ve Eski Senatör	
Omar Cortés	Komutan ve Deniz Subayı	Kolombiya Silahlı Kuvvetleri
Luisa Cremonese	Bölgesel Koordinatör	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
Paula Gaviria	Direktör	Mağdurlara İlgi ve Tazminat Komisyonu
Sergio Guarín	Çatışma Sonrası Çalışmalar Koordinatörü	Barış İçin Fikirler Vakfı
Xavier Hernández	Barış Eski Danışmanı	
Eybar Insuasty	Barış Eğitmeni	
Alberto Lara	Genel Direktör	Sosyal Kalkınma Grubu
Philipp Lustenberger	İnsan Güvenliği Programı Sorumlusu	İsviçre'nin Kolombiya Büyükelçiliği

Frank Pearl	Başmüzakereci ve Eski Bakan	Kolombiya Hükümeti
Ana María Restrepo	İdaresi ve Projeler Direktörü	Sosyal Kalkınma Grubu
Dr Angelika Rettberg	Barışın İnşası Yüksek Lisans Programı Direktörü	Universidad de los Andes Üniversitesi
Ángela Rivas	İş Dünyası ve Barışın İnşası Programı Direktörü	Barış İçin Fikirler Vakfı
Juan Manuel Santos	Devlet Başkanı	Kolombiya Hükümeti
Pablo Pardo Velasco	Temsilci	Nariño Bölgesel Hükümeti
Antonio Navarro Wolff	Senatör ve silahsızlandırılmış M-19 isimli örgütün eski komutanı	Kolombiya Hükümeti

Ek 3: DPI Bilgi Notu: Kolombiya'da Barış

[Türkçesini İndir](#)

Ek 4: DPI Bilgi Notu: Kolombiya'da Hükümet ile Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) Arasında Yürütülen Barış Görüşmeleri

[Türkçesini İndir](#)

Yönetim Kurulu Üyeleri

Kerim Yıldız (İcra Kurulu Başkanı):

Londra merkezli bir sivil toplum kuruluşu olan Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün kurucusu ve İcra Kurulu Başkanıdır. Uluslararası insan hakları hukuku, insancıl hukuk ve azınlık hakları konularında önemli bir isim olan Yıldız uluslararası insan hakları hukuku ve insan hakları mekanizmaları üzerine çok sayıda yazılı esere sahiptir. Kerim Yıldız, 1996 yılında insan haklarının korunması ve hukuk kurallarının uygulanması yönündeki çabalarından ötürü İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Ödülü'ne, 2005'te Sigrid Rausing Trust Vakfının Azınlık Hakları alanında Liderlik Ödülü'ne ve 2011'de ise Gruber Vakfı Uluslararası Adalet Ödülü'ne layık görülmüştür.

Nick Stewart QC (Yönetim Kurulu Başkanı):

Tecrübeli bir hukukçu olan Nick Stewart Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) ikinci hakimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rights Committee of England and Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

Prof. Penny Green (Genel Sekreter):

Halen İngiltere'deki Queen Mary Üniversitesinde Hukuk ve Küreselleşme konularında öğretim üyesi olarak görev yapmakta, aynı üniversite bünyesinde kurulu bulunan Uluslararası Devlet Suçları İnsiyatifinin (International State Crime Initiative - ISCI) direktörlüğünü sürdürmektedir. 2014 yılında Queen Mary Üniversitesindeki görevine başlayan Penny Green öncesinde 7 yıl boyunca Kings College isimli üniversitede Hukuk ve Kriminoloji alanlarında öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Devlet suçları, devlet kurumlarının suçları, doğal afetler, Türk Ceza Sistemi ve Siyaset, uluslararası suçlar, sığınmacılık ve zorunlu göç gibi alanlarda çok sayıda yazılı esere sahiptir.

Priscilla Hayner:

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez (International Center for Transnational Justice) isimli kurumun kurucularından olan Priscilla Hayner, Hakikat Komisyonları, Geçiş Dönemi Adaleti İnsiyatifleri ve Mekanizmaları konularında dünyanın önde gelen uzman ve yazarlarından biridir. Geçmişte aralarında Ford Vakfı ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliğinin olduğu pek çok kuruluşa danışmanlık yapmıştır.

Arild Humlen:

Hukukçu olan Arild Humlen aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesinin direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmış, Norveç'te bir dizi hukuk fakültesinde dersler vermiştir. Oslo Barosu bünyesinde Sığınmacılık ve Göçmenlik Hukuku Davaları Çalışma Grubu başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülü'ne layık görülmüştür.

Jacki Muirhead:

Şu anda Devereux Chambers isimli hukuk firmasında üst düzey yönetici olarak görev yapan Jacki Muirhead bu görevi öncesinde Cleveland Hukuk Firması çalışma direktörü, Counsel's Chambers Limited isimli hukukçular odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesi'nde (Faculty of Advocates) pazarlama müdürü olarak çalışmıştır.

Prof. David Petrsek:

Kanada'daki Ottawa Üniversitesi'nde Uluslararası Siyasal İlişkiler alanında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçmişte Uluslararası Af Örgütü Eski Genel Sekreteri'ne başkanlık yapan Prof David Petrsek, uzun yıllardır İnsan Hakları, İnsancıl Hukuk ve Uyuşmazlıkların Çözümü konularında çalışmalar yürütmektedir. Aynı zamanda bu çalışma alanları konusunda önde gelen bir uzman ve yazardır. 1990-1996 yılları arasında Uluslararası Af Örgütü, 1997-1998 yılları arasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, 1998-2002 yılları arasında İnsan Hakları Politikası üzerine Uluslararası Konsey ve 2003-2007 yılları arasında da İnsani Diyalog Merkezi'nde Politika Bölümü Direktörü olarak çalışmıştır.

Antonia Potter:

Antonia Potter Prentice, insancıl faaliyetler, kalkınma, barış yapma ve barış inşaaası gibi konularda sivil toplum bünyesinde 17 yıllık bir çalışma tecrübesine sahiptir. Çatışma yaşanan bölgelerde hem çatışma hemde çatışma sonrası dönemlerde yaşamış, bu dönemlerde özellikle kadınların güçlendirilmesi konusu üzerine çalışmalar yürütmüş, Afganistan, Kamboçya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Libya, Endonezya, Burma (Birmanya), Nepal, Filipinler, Güney Sudan, Doğu Timor ve Yemen gibi ülkelerde kadınlar ve çatışma çözümü süreçlerinin aktörleriyle yakından çalışmıştır. Çalışma yürüttüğü alanlarda çok sayıda yazılı esere sahiptir. Atena Konsorsiyomu isimli bir kurumun ortak kurucularından biri olan Antonia Kriz İdaresi İnsiyatifi için Katılımcılık isimli kurumda Arabuluculuk Destek Kıdemli Yöneticisi olarak görev yapmakta ayrıca Avrupa barış Enstitüsüne başdanışmanlık yapmaktadır.

Uzmanlar Konseyi Üyeleri

Dermot Ahern

Geçmişte İrlanda Parlamentosu Milletvekilliği ve kabinede bakanlık görevlerinde bulunan Dermot Ahern, 20 yıldan fazla bir süreyle İrlanda barış sürecinde anahtar bir rol oynamıştır ve bu süre içinde Belfast Anlaşması (Hayırlı Cuma Anlaşması) ve St. Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere dahil olmuştur. AB Konseyi seviyesinde de önemli tecrübeleri olan Ahern, AB Anayasası ve Lizbon Antlaşmaları sürecinde de önemli bir arabulucu ve imzacı olmuştur. 2005 yılında dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından BM Reformu konusunda özel temsilci olarak atanmıştır.

Dr Mehmet Asutay

Prof. Mehmet Asutay, İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nin İşletme Fakültesi'nde Ortadoğunun İslami Siyasal Ekonomisi ve Finansı alanında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Ortadoğunun islami siyasal ekonomisinin yanı sıra Türk ve Kürt siyasal ekonomisi ile İslami siyasal ekonomi konularında dersler vermekte, araştırmalar yapmakta ve yapılan araştırmalara danışmanlık yapmaktadır.

Ali Bayramoğlu:

Yazar ve siyaset yorumcusu olan Ali Bayramoğlu günlük yayınlanan *Yeni Şafak* gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır.

Prof. Christine Bell:

İskoçya'nın başkenti Edinburgh'ta faaliyet yürüten bir hukukçudur. Edinburgh Üniversitesinde Anayasa hukuku profesörü olarak görev yapmakta aynı üniversite bünyesinde ki Küresel Adalet projesinde Müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Prof Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve hukukçulara eğitim vermekte, barış müzakerelerinde hukuki danışman olarak görev almaktadır.

Cengiz Çandar:

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan Çandar Radikal gazetesi için köşe yazarlığı yapmaktadır. Ortadoğu konusunda önemli bir uzman olan Çandar bir dönem savaş muhabirliği de yapmıştır. Çandar bir dönem Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'a özel danışmanlık yapmıştır.

Yılmaz Ensaroğlu:

Geçmişte Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA)'da, Hukuk ve İnsan Hakları Koordinatörü olarak görev yapmıştır. İnsan Hakları Ortak Platformu'nun Yönetim Kurulu Üyeliğinin yanı sıra, İnsan Hakları Gündemi Derneği ve İnsan Hakları Araştırmaları Derneği'nin üyesidir. İnsan Hakları İçin Diyalog Dergisi'nin de Genel Yayın Yönetmenliğini yapmaktadır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almış ve Güneydoğu grubunun başkanlığını yapmıştır.

Prof. Mervyn Frost:

Londra'da kurulu bulunan prestijli üniversitelerden biri olan King's College'in Savaş Çalışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Daha önce Güney Afrika'nın Durban şehrinde ki Natal Üniversitesi'nin Siyaset Bilimi bölümünün başkanlığını yapmıştır. Güney Afrika Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde de bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsancıl Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünyada Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

Martin Griffiths:

Üst düzeyde uluslararası bir arabulucu olan Martin Griffiths halen Avrupa Barış Enstitüsünün Genel Müdürü olarak görev yapmaktadır. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarında bulunan çeşitli ülkelerde hükümetler ile isyancı gruplar arasında siyasi diyalog geliştirilmesi üzerine çalışan Cenevre'de kurulu İnsani Diyalog Merkezi (Centre for Humanitarian Dialogue) isimli kurumun kurucu direktörü olan Martin Griffiths 1999-2010 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür. Çatışma çözümü üzerine çalışan Londra'da kurulu Inter Mediate isimli kurumun kurucuları arasında bulunan Griffiths UNICEF, Save the Children ve Action Aid isimli uluslararası kurumlarda da görev yapmıştır. İngiltere'nin diplomasi servisindeki hizmetlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler bünyesinde Cenevre Ofisi'nde İnsani Faaliyetler Bölümü'nde yönetici, New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı, Büyük Göller (Great Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan'ın BM ve Arap Birliği adına Suriye özel temsilciliği yaptığı dönemde kendisine baş danışmanlık yapmıştır.

Kezban Hatemi:

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra İstanbul Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamıştır. Serbest avukatlık yapmanın yanısıra UNESCO Türkiye Milli Komisyonunda hukukçu olarak görev yapmış, Bosna savaşı sırasında sürdürülen savaş karşıtı kampanyalarda aktif olarak yer almıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliğine Üyelik süreci gereği hazırlanan Uyum Yasaları Çerçeve Yasasının Dini Özgürlükler, Azınlıklar ve Vakıflar ile ilgili bölümlerine ilişkin hukuki çalışmalarda yer almış, Türk Ceza Kanunu ve Vakıflar Kanununun taslaklarının hazırlanmasında görev almıştır. İnsan hakları, kadın hakları, azınlık hakları, çocuk hakları, hayvan hakları ve uyuşturucu ile mücadele konularında çok sayıda yazılı eseri vardır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bunun yanısıra İstanbul Üniversitesi ile Darülaceze Vakfı Mütevelli heyetlerinde görev yapmaktadır.

Dr. Edel Hughes:

East London Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Hukuk alanında ki Yüksek Lisans ve Doktora eğitimlerini 2003-2009 yılları arasında İrlanda'nın Galway Üniversitesinin Uluslararası Hukuk Bölümünde tamamlamıştır. 2006-2011 yılları arasında İrlanda'nın Limerick Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışmıştır.

Prof Dr Ahmet Insel:

İletişim Yayınları Yayın Kurulu koordinatörlüğünü yürüten Ahmet Insel, Galatasaray Üniversitesi ve Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Birikim dergisi yayın kolektifi üyesi ve Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarıdır. Türkçe ve Fransızca dillerinde çok sayıda kitap ve makalesi bulunmaktadır.

Avila Kilmurray:

Avila Kilmurray Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu isimli siyasi partinin kurucusudur ve bu siyasi partinin temsilcilerinden biri olarak Hayırlı Cuma Anlaşması müzakerelerine katılmıştır. Toplumsal tepki, kadın hareketi ve çatışmanın dönüşümü gibi konularda çok sayıda yazılı eseri vardır. Birleşik Krallık ve İrlanda kurulu bulunan aralarında Conciliation Resources (Uzlaşma Kaynakları), the Global Fund for Community Foundations (Toplumsal Vakıflar için Kürsel Fon), Conflict Resolution Services Ireland (İrlanda Çatışma Çözümü Hizmetleri) ve the Institute for British Irish Studies (Britanya ve İrlanda çalışmaları Enstitüsü) isimli kurumlarda yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 1990-94 yılları arasında Ulaşım ve Genel İşçiler Sendikasında Kadınlardan Sorumlu Yönetici olarak çalışmış ve bu görevi yerine getiren ilk kadın olmuştur. 1994-2014 yılları arasında Kuzey İrlanda Toplum Vakfı'nın direktörlüğünü yapmış ve bu görevi sırasında eski siyasi mahkumların yeniden entegrasyonu ile barışın toplumsal zeminde yeniden inşasına dair Avrupa Birliği fonlarının idaresini yürütmüştür. Avrupa Vakıflar Merkezi tarafından verilen Yenilikçi Hayırseverler Raymond Georis Ödülü'nün de sahibidir.

Joost Lagendijk:

Joost Lagendijk Zaman Gazetesi ve Today's Zaman'da köşe yazarlığının yanı sıra Süleyman Şah Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Avrupa Birliği sınır meseleleri, Birleşik Devletler ve Avrupa Birliği dış politika stratejilerine ilişkin pek çok yayını bulunan Lagendijk, 1998-2009 arasında Hollanda Yeşiller Partisi üyesi olarak Avrupa Parlamentosunda görev yapmıştır. Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye Delegasyonu başkanı ve Balkanlar ve Kosova konusunda raportör olarak görev yapan Lagendijk, 2009 - 2012 yılları arasında İstanbul Politikalar Merkezi'nde kıdemli danışman olarak çalışmıştır.

Prof Salomón Lerner Febres:

Prof. Professor Salomón felsefe alanında ki doktora eğitimini Belçika'da bulunan Université Catholique de Louvain'de tamamlamıştır. Peru'da kurulu bulunan Pontifical Catholic Üniversitesinin onursal rektörü sıfatını taşıyan Prof. Salomón Lerner Febres aynı üniversite bünyesinde ki Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezinin de başkanlığını yapmaktadır. Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Üniversitenin rolü ve doğası, akademik çalışmalarda karşılaşılan zorluklar, etik ve kamu kültürü konulu çok sayıda konuşma yapmış, şiddet ve pasifizm konusunda Peru başta olmak üzere pek çok ülkede yapılan konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır. Aynı şekilde Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonunun çalışmaları ve elde ettiği sonuçlara ilişkin çok sayıda sempozyom ve çalışma atölyesinde panelist ve konuşmacı olarak yer almıştır.

Prof. Ram Manikkalingam:

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör olarak görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için en üst düzeyde danışmanlık yapmıştır. Uzmanlık alanları arasında çatışma, çokkültürlülük, demokrasi gibi konular bulunan Prof Ram Manikkalingam, Sri Lanka'da kurulu bulunan Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

Bejan Matur:

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. şiir ve gazetecilik alanında yayımlanmış 10 kitabı bulunmaktadır. 2012 yılının başına kadar yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yapıtları 28 değişik dile çevrilen Matur çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Prof Monica McWilliams:

Prof. Monica McWilliams, Ulster  niversitesi bünyesinde ki Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın alışmaları Bölümü'nde  ğretim üyesidir. 2005- 2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri olarak Kuzey İrlanda Haklar Beyannamesi için tavsiyeler hazırlamaktan sorumlu olarak görev yapmıştır. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularından olan prof. McWilliams 1998 yılında Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşmasının imzalanmasıyla sonuçlanan çok Partili Barış Görüşmeleri'nde yer almıştır.

Mark Muller QC:

Mark Muller Londra merkezli Doughty Street Chambers Hukuk Bürosu'na ve Edinburg'daki İskoç Avukatlar Birliği'ne bağlı olarak çalışan tecrübeli bir hukukçudur. Uluslararası kamu hukuku ve insan hakları hukuku alanında uzman olan Muller, Afganistan, Libya, Irak ve Suriye gibi çeşitli çatışma alanlarında uzun seneler çatışma çözümü, arabuluculuk, çatışmasızlık ve iktidar paylaşımı konusunda danışmanlık hizmeti vermiştir. 2005'den bu yana İnsani Diyalog için Merkez (Centre for Humanitarian Dialogue), Çatışma Ötesi (Beyond Borders) ve Inter Mediate (Arabulucu) isimli kurumlara kıdemli danışmanlık yapmaktadır. Harvard Hukuk Fakültesi üyesi olan Muller bir dönem İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu başkanlığı ve Barolar Konseyi Hukukun Üstünlüğü Birimi başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Kültürel diyalog yoluyla barışı ve uluslararası anlayışı teşvik etme amacıyla İskoçya'da kurulmuş olan Sınırlar Ötesi (Beyond Borders) isimli oluşumun kurucu olan Muller halen BM Siyasal İlişkiler Birimi bünyesindeki Arabulucular Destek Ekibinde Kıdemli Arabuluculuk Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

Giles Portman:

Giles Portman Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği bünyesinde faaliyet yürütmüş tecrübeli bir diplomattır. Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde bakanlığın Brüksel, New York ve Prag büroları ile Ankara'da ki Büyükelçilik Misyon ekibinde görev yapmıştır. Avrupa Birliğinin Dış Faaliyet Servisi Yüksek temsilcisine danışman olarak hizmet etmiş, daha sonra Avrupa Birliğinin Türkiye ve Doğu Komşuluk Bölgeleri Birimi başkanlığına stratejik iletişim konusunda danışmanlık yapmıştır.

Jonathan Powell:

Ortadoğu, Latin Amerika ve Asya'da yaşanan çatışmaların çözümü üzerine çalışan Birleşik Krallıkta kurulu Inter Mediate isimli, devletten bağımsız arabuluculuk kurumunun kurucusudur ve İcra Kurulu Başkanlığını yapmaktadır. 2014 yılında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından Libya konusunda Özel Temsilci olarak atanmıştır. 1995-2007 yılları arasında Birleşik Krallık eski Başbakanı Tony Blair kabinesinde Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuş, 1997 yılından itibaren Kuzey İrlanda sorununun çözümü için yapılan görüşmelere Britanya adına başmüzakereci olarak katılmıştır. 1978-79 yılları arasında BBC ve Granada TV için gazeteci olarak çalışmış, 1979-1994 yılları arasında ise Britanya adına diplomatlık yapmıştır.

Sir Kieran Prendergast:

Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya gibi ülkeler ve ABD'nin New York şehrinin olduğu alanlarda diplomat olarak çalışmıştır. Birleşik Krallık Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosunun (Foreign and Commonwealth Office) Güney Afrika'daki Apartheid rejimi ve Namibya konularıyla ilgilenen birimine başkanlık etmiştir. Bir dönem BM Siyasal İlişkiler Biriminde Müsteşar olarak çalışmış, BM Genel Sekreteri'nin Barış ve Güvenlik konulu yönetim kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerde barış çabalarına dahil olmuştur.

Rajesh Rai:

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosu'na kaydolmuştur. İnsan Hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma Hakkı hukuku ile Kamu Hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Kamerun'da kurulu bulunan HIC isimli sivil toplum örgütü ile Uganda'da da kurulu bulunan Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants – JCWI – (Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan'da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminer ve dersler vermiştir.

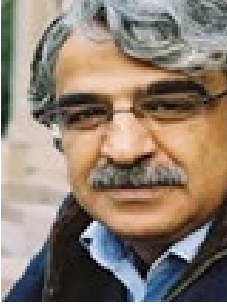
Sir David Reddaway:

Halen çeşitli özel şirket ve üniversitelere danışman, yönetim kurulu üyesi ve konsültasyon uzmanı olarak hizmet etmektedir. Bir dönem Birleşik Krallık adına Türkiye ve İrlanda Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak görev yapan Reddaway bu görevinden önce Birleşik Krallık adına Kanada'da Yüksek Misyon Temsilcisi, Afganistan'da Özel Temsilci, İran'da ise Diplomatik temsilci görevlerinde bulunmuştur. Bu görevlerinin yanısıra İspanya, Arjantin, ve Hindistan'da diplomatik görevler üstlenmiştir. Harvard Üniversitesi mezunlar grubu mensubu olan Reddaway Etiyopya'da da gönüllü olarak öğretmenlik yapmıştır. Cambridge Üniversitesinde Tarih, Londra'da Kurulu Bulunan Doğu ve Afrika Çalışmaları Okulunda (School of Oriental and African Studies – SOAS) ise Farsça üzerine eğitim görmüştür

Prof. Naomi Roht-Arriaza:

Prof. Naomi Roht-Arriaza Amerika Birleşik Devletleri'nin San Francisco şehrinde kurulu bulunan UC Hastings College of the Law isimli Hukuk okulunda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan hakları ihlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Prof. Dr. Mithat Sancar:

Uzun yıllar Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Profesörü olarak görev yapan Prof Sancar'ın temel uzmanlık alanları arasında Anayasal Vatandaşlık ve Geçiş Dönemi Adaleti yer almaktadır. Uzmanlık alanlarında çok sayıda yazılı eseri bulunan Sancar, Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. 2015 yılında yapılan genel seçimlerde Mardin'den milletvekili seçilmiştir.

Catherine Woollard:

Catherine Woollard Brüksel'de yaşayan ve bağımsız olarak çalışan bir konsültasyon uzmanıdır. Geçmişte Bağımsız Diplomatlar grubunun Brüksel Ofis Direktörü olarak çalışan Woollard 2008-2014 yılları arasında çatışmanın önlenmesi ve barışın inşası üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bir ağ olan Avrupa Barış İnşası İrtibat Bürosu'nun direktörü olarak görev yapmıştır. Conciliation Resources isimli kurumda Siyaset, İletişim ve Karşılaştırmalı Öğrenme Birimi Direktörü, Transparency International isimli kurumda Güneydoğu Avrupa ve Türkiye Kıdemli Program Koordinatörü, Minority Rights Group isimli kurumda Avrupa ve Orta Asya Program Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Hükümetlere yolsuzluk konusunda danışmanlık hizmeti vermiş, akademisyen olarakta Birleşik Krallıkta ki kamu kurumu çalışanlarına siyaset bilimi, AB üzerine eğitim ve araştırma, uluslararası politika alanlarında dersler vermiştir.

Prof. Dr. Sevtap Yokuş:

Halen İstanbul'da kurulu bulunan Kemerburgaz Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı bünyesinde başladığı doktorasını “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye’de Olağanüstü Hal Rejimine Etkisi” başlıklı teze 1995 yılında tamamlamıştır. Akademik görevi sırasında lisans, yüksek lisans ve doktora aşamasında dersler veren Prof. Yokuş özellikle Anayasa Hukuku ve İnsan hakları Hukuk alanında uzmanlaşmıştır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda pratik avukatlık deneyimi de bulunmaktadır. 2009 yılından buyana Türkiye çapında gerçekleşen yeni Anayasa çalışmalarına dair toplantılara katılmış, bu konuda hazırlanan taslak ve raporlara katkıda bulunmuştur.

11 Guilford Street
London WC1N 1DH
United Kingdom
+44 (0)203 206 9939

info@democraticprogress.org

www.democraticprogress.org

Twitter: @DPL_UK